

แนวทางความสำเร็จในการดำเนินกิจการไร่ชา จังหวัดเชียงราย**The Business Success of the Tea Plantations in Chiang-Rai**

จิตพนธ์ ชุมเกตุ* นันทพรรณ สุนทร** ทักษิณา สกฤตดิษฐ์***

*อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

**นักศึกษาลัทธิศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

***นักศึกษาลัทธิศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทคัดย่อ

งานวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์คือ เพื่อศึกษาความสำเร็จของกิจการไร่ชาใน จังหวัดเชียงราย และศึกษาวิธีการดำเนินกิจการไร่ชาใน จังหวัดเชียงราย โดยมีการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ ผู้ประกอบการในกิจการไร่ชา จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ปัจจุบันการที่กิจการจะประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องให้ความสำคัญในเรื่องของคุณภาพสินค้าเป็นอันดับแรก สินค้าต้องมีมาตรฐานตรวจสอบได้เพื่อให้ลูกค้าไว้วางใจและมั่นใจในการตัดสินใจบริโภคผลิตภัณฑ์ ซึ่งกิจการมีการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องโดยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้เพื่อให้ได้ผลลัพท์เชิงบวก อีกทั้งเทคโนโลยีสมัยใหม่ยังช่วยลดต้นทุน สร้างมูลค่าเพิ่มและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้รูปแบบการดำเนินงานของกิจการยังให้ความสำคัญกับการตอบแทนประโยชน์กลับคืนสู่สังคมเป็นแนวทางขับเคลื่อนธุรกิจ มีการจ้างแรงงานคนในชุมชนและส่งเสริมทักษะความรู้ให้กับกลุ่มคนแรงงานให้คนในชุมชนมีรายได้และความรู้ พัฒนาเป็นสังคมที่เข้มแข็งเมื่อกิจการสร้างความมั่นคงให้กับชุมชนก็ย่อมส่งผลดี กิจการจะได้รับแรงผลักดันจากคนในชุมชนเอง ซึ่งเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญที่ทำให้กิจการเติบโตอย่างยั่งยืน

ABSTRACT

The aim of the research was study the business success of the tea plantations in Chiang-Rai and how to do it success. The data were collected by in-depth interview method. The primary informant is entrepreneurs in the Tea Plantation in Chiang-Rai. The results show that be successful, business must focus on quality first. The product must have standards to make sure customers trust and confidence to consume our products. The company continues to develop the quality by bringing in technology and innovation to make positive results. Modern technology also reduces costs, create value and use resources for greatest benefit. In addition, the business model also focuses on the return of benefits to society such as share and hiring workers in the community and enhance knowledge skills for laborers that make people in the community have income and knowledge for develop a stronger society. When the community is strong, businesses will be motivated by people in the community. This is an important driving force for sustainable growth.

คำสำคัญ : ความสำเร็จ, กิจการไร่ชา**Key Words :** Success, Tea plantation

บทนำ

สภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง จากเดิมในยุคแรก Thailand 1.0 ที่เป็นยุคของเกษตรกรรม คนไทยทำไร่นา เลี้ยงสัตว์ เพื่อนำไปขายสร้างรายได้ ต่อมายุคของ Thailand 2.0 เริ่มมีอุตสาหกรรมเข้ามาในประเทศ แต่จะเป็นการทำอุตสาหกรรมเบา เริ่มมีเครื่องจักรเบาเข้ามาทุนแรงงานบ้างเล็กน้อย ซึ่งแตกต่างจากยุค Thailand 3.0 ที่ผ่านมา ที่ประเทศไทยจะเน้นการทำอุตสาหกรรมการผลิตหนัก นำเข้าวัตถุดิบมาเพื่อประกอบการแปรรูปและส่งออก แม้จะได้ผลตอบแทนที่ดี แต่นับว่าเป็นการลงทุนมากที่ได้รับผลกำไรน้อย ทักษะแรงงานก็ไม่ได้พัฒนาฝีมือเท่าที่ควร ยุคนี้มี SME เกิดขึ้นมากมาย แต่ธุรกิจ SME ส่วนใหญ่ก็ยังต้องอยู่ภายใต้การดูแลของรัฐบาล ยังไม่สามารถออกมาด้วยตัวเองได้ทั้งหมด เมื่อเปรียบเทียบกับยุคปัจจุบันที่สภาพสังคมเศรษฐกิจในประเทศไทยเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจ Thailand 4.0 ที่มีการปรับตัวโดยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้มากขึ้นในการสร้างและประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้ สร้างความได้เปรียบในการแข่งขันจากทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ดังที่ทราบกันดีว่า ยุทธศาสตร์สำคัญภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรี เน้นในเรื่องการพัฒนาสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ด้วยการสร้าง “ความเข้มแข็งจากภายใน” ขับเคลื่อนตามแนวคิด “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ผ่านกลไก “ประชารัฐ” (สุวิทย์ เหมอินทร์, 2559) ซึ่งในการประกอบการดำเนินกิจการจะเน้นเพิ่มและสร้างมูลค่าให้กับตัวสินค้าและตัวธุรกิจ พัฒนาทักษะแรงงานความสามารถ ทำให้มีทักษะแรงงานความเป็นมืออาชีพที่สูงขึ้น พัฒนาสินค้าให้เป็นสินค้านวัตกรรมและขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ซึ่งโดยพื้นฐานประเทศไทยเป็นประเทศของเกษตรกรรม สภาพภูมิประเทศเราเหมาะแก่การเพาะปลูก และในยุคของ Thailand 4.0 นี้เราจะเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของการทำเกษตรจากการทำเกษตรที่เน้นการใช้แรงงานจากเดิม จะเริ่มมีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ เข้ามามากขึ้น เป็นการทำเกษตรที่แตกต่างอย่างทันสมัย และได้ผลผลิตที่ดีมีคุณภาพ จากเกษตรกรรมดึกดำบรรพ์จะเป็นยุคของเกษตรกรรมปราดเปรื่อง จะมีการนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการทำเกษตร ทำให้เกษตรกรยุคใหม่ไม่ต้องเหนื่อยจากการใช้แรงงานเพื่อแลกกับผลผลิตอย่างเดียว เกษตรกรมีเวลามากขึ้นในการคิดพัฒนาผลผลิตให้มีคุณภาพ เป็นที่นิยมของตลาด และตอบสนองความต้องการผู้บริโภคได้

การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับธุรกิจ เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้กิจการเป็นที่จดจำและอยู่ในใจผู้บริโภค โดยกิจการสามารถเพิ่มคุณค่าได้ตั้งแต่ขั้นตอนการผลิตจนถึงการจัดจำหน่าย แม้ในมุมมองของผู้บริโภคนั้นไม่สามารถประเมินมูลค่าให้ออกมาในรูปแบบของตัวเลขได้ แต่มักเกี่ยวข้องในรูปของจิตใจ อารมณ์ และความรู้สึกดังนั้นสิ่งที่ผู้ประกอบการต้องทำคือ ดำเนินการทุกอย่างให้ลูกค้ารู้สึกพึงพอใจ และได้รับคุณค่าทางจิตใจจากการซื้อสินค้าหรือบริการนั้น (พงศ์ศรีนัย พลศรีเลิศ, 2556)

ในปัจจุบันมีผู้ประกอบการและกิจการใหม่ๆ เกิดขึ้นมากมาย แต่มีกิจการจำนวนไม่มากนักที่มีการดำเนินการอย่างทันสมัย ที่นำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อทุนแรงการผลิต ลดต้นทุน และคิดนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อสร้างคุณค่าเพิ่มให้กับตัวสินค้า รวมถึงการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ขณะที่ปัจจุบันความต้องการในการบริโภคของตลาดผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพเติบโตสูงขึ้น วัสดุได้จากแนว

โน้มของผู้บริโภคที่หันมาใส่ใจสุขภาพ กลุ่มธุรกิจอาหารเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก และสัดส่วนของผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้น ผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพแบบสำเร็จรูปจึงถือเป็นผลิตภัณฑ์ที่ผู้บริโภคสายสุขภาพนิยมเพราะบริโภคได้ง่ายและยังคงคุณภาพประโยชน์ไว้สินค้าเพื่อสุขภาพที่พบเจอได้บ่อยครั้งคงเป็นเครื่องดื่มชาเขียวคนนิยมดื่มชาเพราะน้ำชามีสรรพคุณนอกเหนือจากการเป็นเครื่องดื่มแก้กระหาย แก้ง่วงแล้ว ยังสามารถช่วยต้านโรคได้อีกด้วย เช่น ดัชนีอนุมูลอิสระที่เกิดขึ้นภายในเซลล์ของร่างกาย ด้านการอักเสบ ด้านเชื้อจุลินทรีย์ในลำไส้ ป้องกันตับจากสารพิษและโรคอื่นๆ อีกมากมายที่เกิดจากอนุมูลอิสระ (พิมลพรรณ พิทยานุกุล, 2552) และนอกจากชาเขียวพร้อมดื่มที่เป็นที่นิยมแล้วยังมีสายผลิตภัณฑ์ที่แปร

รูปจากชาเขียวอีกมากที่ให้คุณประโยชน์และเป็นการเพิ่มทางเลือกให้ผู้บริโภคได้เลือกสรรได้ ขณะเดียวกันก็ยังมีอีกหนึ่งตลาดที่น่าสนใจคือตลาดชาสมุนไพร ตลาดชาสมุนไพรเป็นตลาดที่เป็นกำลังเป็นที่นิยมของคนในประเทศตะวันตก แม้ว่าตลาดสมุนไพรในประเทศไทยจะไม่ได้ขยายตัวแบบก้าวกระโดดสาเหตุเพราะคนไทยตั้งแต่เดิมทานสมุนไพรเป็นพื้นฐานอยู่แล้วและหาทานได้ง่าย แตกต่างจากตลาดต่างประเทศที่เป็นที่นิยมจึงถือเป็นช่องทางที่ดีในการส่งออก นอกจากนี้ยังมีอีกหลากหลายประเทศเพื่อนบ้านที่นำเข้าชาเขียวจากประเทศไทย อาทิ ญี่ปุ่น ไต้หวัน เป็นต้น ทำให้ผู้ผลิตต้องเตรียมรับมือในการผลิตสินค้าให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภคและรูปแบบการดำเนินชีวิตที่เร่งรีบของคนในปัจจุบัน และเนื่องจากความต้องการการบริโภคเพิ่มสูงขึ้นแน่นอนว่าต้องมีคู่แข่งใหม่ๆ เพิ่มมากขึ้น จึงเห็นว่าในปัจจุบันบางกิจการได้ทำการปิดตัวลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับกิจการที่ดำเนินธุรกิจเป็นเวลานานแต่ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ปัจจุบันได้ ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาแนวทางความสำเร็จของไร้ชากลุ่มตัวอย่าง ว่ามีแนวทางอย่างไรที่จะทำให้ไร้ชาของตนเองอยู่รอดภายใต้สภาพการแข่งขันที่สูง และมีความโดดเด่นเหนือคู่แข่งได้

การจัดการวางแผนการดำเนินการที่ดีตั้งแต่กระบวนการแรกจนถึงกระบวนการสุดท้าย สามารถช่วยสร้างยอดขายที่มากขึ้นได้ และหากมีการจัดสรรกระบวนการดำเนินงานที่ดีจะทำให้ใบชาคงคุณภาพ มีกลิ่นหอม มีรสชาติที่ดี ด้วยเหตุดังกล่าว จากที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะศึกษา แนวทางความสำเร็จในการดำเนินกิจการไร้ชาในจังหวัดเชียงราย เพื่อประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับแนวทางความสำเร็จของแต่ละไร้ชาภายในจังหวัดเชียงราย ศึกษาถึงกลยุทธ์ที่ทําอย่างไรถึงสามารถรับมือและปรับตัวเข้ากับเศรษฐกิจในปัจจุบันหรือภายในอนาคต มีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลให้กิจการประสบความสำเร็จ และมีกลยุทธ์ใดที่ทําให้จากเกษตรกรรมคานต์ตัวมาเป็นผู้ประกอบการธุรกิจไร้ชา และมีชื่อเสียงโด่งดังจนถึงปัจจุบัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสำเร็จของกิจการไร้ชาใน จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาวิธีการดำเนินกิจการไร้ชาใน จังหวัดเชียงราย

วิธีการวิจัย

การเลือกผู้ให้ข้อมูล (Key Informant) ผู้วิจัยตระหนักดีว่า คุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลย่อมส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของข้อมูล การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกผู้ให้ข้อมูลที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่สำคัญในการดำเนินธุรกิจที่สามารถให้ข้อมูลได้อย่างครบถ้วนตามความต้องการและมีความน่าเชื่อถือ โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งจะทำให้ผู้สัมภาษณ์สามารถสอบถามข้อมูลได้อย่างละเอียด และได้มีการลงพื้นที่ไปสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึก (In-depth interview) ที่ไร้ชาในจังหวัด เชียงราย ได้แก่ ไร้ชา101 และ ไร้บุญรอด ลิงห์ปาร์ค เชียงราย โดยมีการศึกษาและเตรียมแนวคำถามเพื่อใช้สัมภาษณ์ ซึ่งเป็นลักษณะคำถามปลายเปิด (Open-ended questionnaires) ที่ต้องการเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลได้ใช้คำหลายคำตอบคำถามได้ครบทุกแง่มุม แสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ ไม่ปิดกั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. **ผู้วิจัย** ต้องมีการศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎี แนวคิด ข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้พร้อม และศึกษาระเบียบจรรยาบรรณที่ดีของผู้วิจัย วิธีการเก็บข้อมูลและขอคำปรึกษาจากผู้คุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในการเตรียมความพร้อมก่อนทำการลงพื้นที่สัมภาษณ์จริง
2. **แนวคำถาม** ใช้ลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structure interview protocol) นักวิจัยจะกำหนดคำถามที่มีลักษณะเป็นคำสำคัญ (Keywords) มาใช้เป็นตัวชี้นำการสัมภาษณ์ จะมีลักษณะยืดหยุ่น ผู้สัมภาษณ์สามารถปรับเปลี่ยนคำถามได้ตามสถานการณ์ แต่ในขณะที่เดียวกันก็ยังคงแกนคำถามหลักอยู่ ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด เน้นการถามแบบเจาะลึก
3. **อุปกรณ์ที่ใช้ในการสัมภาษณ์** คือ เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายภาพนิ่ง สมุดบันทึก ปากกา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธี

1. **การสัมภาษณ์ (Interview)** ผู้วิจัย ได้มีการลงพื้นที่เก็บข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) เพื่อให้ได้รับข้อมูลอย่างครบถ้วนในประเด็นที่ต้องการ โดยเตรียมคำถามกึ่งโครงสร้าง ที่มีลักษณะยืดหยุ่น โดยเริ่มสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้แสดงถึงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ มีการกำหนดคำถามให้ครอบคลุมประเด็นที่ศึกษา ในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้มีการขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลในการบันทึกเสียงและจดบันทึกระหว่างการสัมภาษณ์ การจดบันทึกจะเป็นการบันทึกข้อความสั้นๆเฉพาะประเด็นที่สำคัญ หลังจากจบการสัมภาษณ์ ข้อมูลจากการบันทึกเทปจะถูกถอดเทปคำต่อคำแล้วตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้มาอีกครั้งจนมั่นใจว่าข้อมูลจากการถอดเทปถูกต้องสมบูรณ์จริง
2. **การรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง** ศึกษาจากตำรา หนังสือ รายงานวิจัย วิทยานิพนธ์ และบทความที่เกี่ยวข้องทางอินเทอร์เน็ต

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการถอดเทปและการบันทึกภาคสนามมาอ่านหลาย ๆ ครั้ง เพื่อพิจารณาให้เข้าใจถึงภาพรวม และวิเคราะห์ประเด็นสำคัญให้ตรงตามวัตถุประสงค์เพื่อหาข้อสรุปตามแนวคิดที่ต้องการศึกษา และสามารถอธิบายได้ถึงเหตุและผลเพื่อแสดงความชัดเจนต่อเหตุการณ์ที่ปรากฏขึ้น ได้

ผลการวิจัย

จากการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยเรื่อง “แนวทางความสำเร็จในการดำเนินกิจการ ไร่ชาในจังหวัดเชียงราย” โดยศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและวิธีการสัมภาษณ์ ผลการศึกษามีดังนี้

รูปแบบการดำเนินธุรกิจ

ไร่ชา สิงห์ ปาร์ค (ไร่บุญรอด) อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

เริ่มทำธุรกิจตั้งแต่ปีพ.ศ. 2526 แต่เดิมทำธุรกิจผลิตเบียร์ จึงมาซื้อที่ดินปลูกข้าวบาร์เลย์ ต่อมาสภาพอากาศในประเทศไทยเพิ่มสูงขึ้น ทำให้เพาะปลูกข้าวบาร์เลย์ไม่ได้เลยเปลี่ยนจากการปลูกเป็นการนำเข้าแทนทำให้เกิดพื้นที่ว่างเหลือ จึงมีการวิเคราะห์ศักยภาพความเหมาะสมของพื้นที่ว่าสามารถทำอะไรได้บ้าง จึงได้ข้อสรุปคือการปลูกชาที่เป็นพืชที่เหมาะสมกับสภาพอากาศ ทั้งยังเกิดการจ้างงานเยอะและประสบความสำเร็จอยู่ได้มีตลาดรองรับ นอกจากนี้ยังมีพืชหลักอีกอย่างหนึ่งคือ ยางพารา และพืชอื่นที่ปลูกเป็นส่วนเสริม เช่น พุทรา เมล่อน ราสเบอร์รี่ สตอเบอร์รี่ เป็นต้น ชาที่เน้นปลูกคือชาอู่หลง

ปัจจุบันนี้กำลังมีแปลงทดลองปลูกสายพันธุ์ต่างๆ เช่น สายพันธุ์ญี่ปุ่น(Maruzen) แปลงปลูกแบบออแกนิกปลอดมลพิษและสารพิษ เป็นต้น

รูปแบบกิจการเป็นการเกษตรเชิงท่องเที่ยวและแปรรูปการเกษตร แต่หลักๆจะเน้นการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร ส่งเสริมทักษะสร้างงานสร้างอาชีพ ทำให้คนในชุมชนมีโอกาสหารายได้ใกล้บ้านไม่ต้องเดินทางไปไกล จนในที่สุดก่อให้เกิดเป็นกิจการเพื่อสังคม(Social Enterprise) อย่างเต็มตัว ในเวลาต่อมาไร่สิงห์ปาร์คกลายเป็นสถานที่ชื่อดังของจังหวัดเชียงราย มีทั้งสวนสัตว์ขนาดเล็ก ศูนย์กีฬาและสันทนาการ ร้านอาหาร ร้านค้าจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากไร่ สวนยางพารา และแปลงเพาะปลูกพืชชนิดต่างๆ โดยทุกอย่างเกิดจากการเป็นกิจการเพื่อสังคม และในปัจจุบันกิจการยังมีการผลักดันด้านการส่งออกไปในทวีปยุโรป มีการส่งออกสินค้าในรูปแบบ Original Equipment Manufacturer (OEM) คือการผลิตภายใต้การอนุญาตโดยเจ้าของตราสินค้าที่จ้างผลิต อีกด้วย

ไร้ชา 101 อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

เริ่มธุรกิจได้ประมาณ 20 ปี เริ่มแรกเป็นเพียงแค่วัฒนาเท่านั้น ซึ่งเพิ่มร้านขายชาและทำเป็นสถานที่ท่องเที่ยวในภายหลัง ไม่นานมานี้ ไร้ชา 101 เป็นไร้ชาที่อยู่บนดอย มีความเป็นธรรมชาติมาก จึงทำให้คนนิยมขึ้นไปชมไร้ชานักท่องเที่ยวคนไทยมักจะไปเที่ยวในช่วงฤดูหนาว ส่วนนักท่องเที่ยวต่างชาติจะไปเรื่อย ๆ ทุกฤดู การส่งออกจะส่งออกไปยังประเทศจีนมากที่สุด และยังมีร้านค้าที่เปิดขายชาจากทางไร่ที่ประเทศจีน ในช่วงฤดูหนาวจะเป็นช่วงที่ชาขายดีที่สุด เพราะรสชาติชาในช่วงฤดูหนาวจะอร่อยที่สุด และเป็นช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวไปเที่ยวมากที่สุดด้วย แต่ถ้าลูกค้าต้องการซื้อชาแต่ไม่ได้มาซื้อด้วยตัวเองก็สามารถโทรสั่งซื้อกับทางไร่ได้ ทางไร่จะจัดส่งไปรษณีย์ให้กับลูกค้า สินค้าที่ลูกค้านิยมคือชาอู่หลง ทั้งชาเขียวอู่หลงและชาแดงอู่หลง

จุดเด่นของไร้ชา 101 คือมีความเป็นธรรมชาติมากเพราะตั้งอยู่บนดอย ทำให้ได้สัมผัสบรรยากาศที่ธรรมชาติ โดยเฉพาะในฤดูหนาว ชามีคุณภาพเพราะจะแยกใบชาแบ่งตามเกรดโดยที่เกรดจะเป็นยอดชาที่ใช้มือเก็บทั้งหมด คัดยอดอ่อนเท่านั้นในส่วนของเกรดปีจะมีราคาต่ำกว่าเพราะจะเป็นยอดชาที่ใช้เครื่องจักรในการเก็บ

จุดเด่นและความชำนาญในการดำเนินงาน

ไร้ชา สิงห์ ปาร์ค (ไร่บุญรอด) อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

หากมองภาพรวมของธุรกิจชา คือ ไร่สิงห์ปาร์คมีพื้นที่ขนาดใหญ่ น่าจะใหญ่ที่สุดที่เป็นพื้นที่ปลูกฝิ่นเดียวกัน ปัญหาการทำชาของที่นี่คือ ไม่สามารถควบคุมรสชาติได้ เช่น การมีพื้นที่เพาะปลูกแตกต่างกันทำให้ชาแต่ละพื้นที่ไม่เหมือนกัน การใส่ปุ๋ยการดูแล สภาพอากาศการให้น้ำไม่เหมือนกัน เพราะฉะนั้นวัตถุดิบที่เข้ามาไม่เหมือนกันมันยากต่อการผลิต ต่างกับไร่สิงห์ปาร์คที่มีพื้นที่เป็นแฟลตเดียวกัน มีผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิต ให้ปุ๋ยให้น้ำเหมือนกัน สภาพอากาศ สภาพดิน ความสูงจากน้ำทะเลที่อยู่ในระดับเดียวกัน เพราะฉะนั้นจะทำให้ได้วัตถุดิบที่เหมือนกัน ส่งผลให้การควบคุมคุณภาพทำได้ง่าย ผลผลิตได้เยอะ เพราะมีระบบสปริงเกอร์ มีแหล่งน้ำขนาดใหญ่หลายร้อยไร่ที่เป็นแหล่งน้ำเฉพาะปลูกชา ในขณะที่บางที่ต้องรอดตามฤดูกาลแต่ที่นี่มีการให้น้ำอย่างเป็นระบบ เดือนไหนผลผลิตได้เท่าไรสามารถคำนวณและวัดได้ ผลผลิตค่อนข้างแน่นอนเก็บได้6ครั้งต่อปี เพราะถ้าผลผลิตไม่นิ่งไม่ได้คุณภาพที่เป็นมาตรฐานจะทำให้ยากต่อการค้าขาย โคนดีกลับเรื่องคุณภาพสินค้าเพราะผลผลิตไม่เหมือนกัน โคนดีกลับเรื่องปริมาณหรืออาจต้องถูกปรับ

นอกจากนี้ยังมีแปลงที่ปลอดสารพิษ(Organic Farm) 100 เปอร์เซ็นต์ คือห่างไกลมลภาวะต่างๆและไม่มีการใช้สารเคมีในการเพาะปลูก ทางด้านตัวโรงงาน เป็นโรงงานที่ได้รับมาตรฐาน ISO 22000 แห่งแรกในประเทศไทย และ ได้รับ

Hazard Analysis and Critical Control Point (HACCP) เป็นโรงงานเดียวที่มีมาตรฐานสูงในเอเชีย และตอนนี้กิจการกำลังทำมาตรฐานที่ยุโรปต้องการคือมาตรฐาน Biogricert (BAC) ซึ่งเป็นมาตรฐานที่ใหญ่ ซึ่งต่างจากโรงงานคู่แข่งที่มีอยู่ที่เป็นโรงงานเล็ก ๆ แต่ของที่นี่จะเป็นอีกขั้นหนึ่ง

ไร้ชา 101 อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

ไร้ชา 101 มีความเป็นธรรมชาติสูงเพราะเนื่องจากตั้งอยู่บนดอย ทำให้ได้สัมผัสบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติ โดยเฉพาะในฤดูหนาวจึงทำให้มีนักท่องเที่ยวมากในช่วงฤดูหนาว สภาพแวดล้อมภายในไร่จะทำให้นักท่องเที่ยวได้รู้สึกสัมผัสถึงธรรมชาติเพราะเนื่องจากไร่อยู่บนดอยและมีกลิ่นอายของความเป็นพื้นเมืองของชาวคอย คุณภาพของชาที่นั่นจะแยกใบชาแบ่งตามเกรดโดยที่เกรดจะเป็นยอดชาที่ใช้มือเก็บทั้งหมด คัดยอดอ่อนเท่านั้น ในส่วนของเกรดจะมีราคาต่ำกว่า เพราะจะเป็นยอดชาที่ใช้เครื่องจักรในการเก็บ ซึ่งทางไร่จะมีการนำชาวคอยมาเก็บยอดใบชาด้วยมือซึ่งเป็นจุดเด่นเพราะจะได้ยอดชาที่มีคุณภาพไม่เหมือนกับการใช้เครื่องตัด

นอกจากนี้ไร่ชา 101 ยังมีรางวัลการันตีคุณภาพชาจากไร่ด้วย เช่น รางวัลชนะเลิศ การประกวดคุณภาพใบชา งานเทศกาลชาโลก และ รางวัลชนะเลิศชาอู่หลงก้านอ่อน ชาอู่หลงเบอร์ 2 ในปี พ.ศ. 2544 เป็นต้น

การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการดำเนินกิจการ

มีการใช้เทคโนโลยีเฉพาะด้านในภาคของการเกษตรและการผลิต ในส่วนของภาคการเกษตรมีการตรวจวัดค่าการเพาะปลูกที่ดำเนินการอย่างเป็นมาตรฐาน โดยนำเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์เข้ามามีส่วนช่วย เช่น มีระบบให้น้ำอัตโนมัติ โดยไม่ต้องใช้แรงงานคน การคัดแยกคุณภาพของใบชา การบรรจุหีบห่อ ตรวจสอบสภาพดิน เป็นต้น ในส่วนอุตสาหกรรม การผลิตจะใช้เทคโนโลยีด้านโรงงานเป็นหลัก เครื่องจักรนั้นเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้ชาที่มีคุณภาพดี ซึ่งการนำเทคโนโลยีมาใช้ในช่วยการผลิตจะช่วยให้มีผลผลิตที่มีคุณภาพ ลดการเสียหายจากการใช้แรงงาน มีการกำหนดตารางผลิตได้อย่างชัดเจน สามารถกำหนดจำนวนครั้งในการผลิตได้อย่างแน่นอน แต่เหนือสิ่งอื่นใดคือการนำเทคโนโลยี KnowHow จากประเทศญี่ปุ่นมาใช้ คือต้องรู้จักใช้เครื่องจักรแต่ละชนิดให้เหมาะสม ใช้เครื่องนานเท่าไรก็วินาทีเพื่อให้ได้ใบชาที่ดีมีคุณภาพ และรสชาติออกมาดีด้วย ซึ่งเครื่องจักรมีมาตรฐานและได้ช่างเทคนิคจากญี่ปุ่นที่มีประสบการณ์ทำงานสูงมาถ่ายทอดและให้ความรู้ให้กับพนักงานของทางไร่โดยตรง กำนันนวัตกรรมและเทคโนโลยีต่างๆมาปรับใช้กับธุรกิจจะช่วยให้ทางธุรกิจประหยัดค่าใช้จ่ายในการจ้างพนักงานลง และยังสามารถกำหนดเวลาที่แน่นอนได้ เพราะเป็นแรงงานที่เกิดจากเทคโนโลยี ซึ่งเกิดการล่าช้าได้น้อย ลดข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้พนักงานลงได้

กระบวนการสร้างมูลค่าเพิ่ม

สามารถทำได้ตั้งแต่เริ่มกระบวนการผลิต คือการเก็บใบชา สามารถเก็บได้โดยใช้ทั้งคนและเครื่องจักร ซึ่งแต่ละวิธีการเก็บจะส่งผลต่อราคาขายที่จะแตกต่างกันออกไป ใบชาที่ใช้คนเก็บจะขายได้ราคาดีกว่าใช้เครื่องจักร ซึ่งขึ้นอยู่กับลูกค้าแต่ละส่วนตลาดว่าต้องการคุณภาพไหน ต่อมาคือการแปรรูปสินค้า ไม่ว่าจะเป็นการทำออกมาในรูปแบบของชาชงพร้อมดื่ม (Ready to drink) หรือทำเป็นน้ำชาผสมสำเร็จรูปโดยวัตถุดิบมาจากชาอู่หลง บาร์เล่ย์ และเอิร์ลเกรย์ ในรูปแบบของชานมไข่มุก และไอศกรีม ซึ่งเป็นสินค้าที่นิยมแก่นักท่องเที่ยวและสร้างรายได้ได้มาก รวมถึงรูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่น่าดึงดูด ปกป้องสินค้าได้ดี นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าได้ครบถ้วน นอกจากนี้ทั้ง 2 ไร่ ยังเปิดให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสมา

เยี่ยมชมไร่ชาและเก็บภาพท่ามกลางต้นชาหลายร้อยต้นเป็นที่ระลึก ซึ่งจุดนี้เป็นจุดที่นักท่องเที่ยวชื่นชอบมาก เพราะเหมือนเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวเข้ามาสัมผัสบรรยากาศ และมีอารมณ์ร่วม ก็ล้วนแต่เป็นการเพิ่มมูลค่าสินค้าทั้งสิ้น

ช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้า

ไร่ชา สิงห์ ปาร์ค (ไร่บุญรอด) อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

จากเดิมที่เน้นแค่การจ้างงานจ้างอาชีพ สินค้าจะขายให้กับลูกค้าและนักท่องเที่ยวเป็นของฝากเท่านั้น หรืออีกทางคือขายให้กับผู้ใช้งานอุตสาหกรรมเพื่อนำไปผลิตต่อโดยตรงโดยไม่ผ่านตัวกลาง แต่ตอนนี้เริ่มส่งสินค้าเข้า Modern Trade มากขึ้น เช่น Tops market Villa market และมีช่องทางอินเตอร์เน็ตอื่น ๆ ที่สะดวกไว้ช่วยกระจายสินค้าอย่างกว้างขวาง

นอกจากนี้ยังมีการส่งออกไปขายไปจัดจำหน่ายที่ยุโรปในรูปแบบของ Original Equipment Manufacturer (OEM) คือการผลิตภายใต้การอนุญาตโดยเจ้าของตราสินค้าที่จ้างผลิต

ไร่ชา 101 อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

ไร่ชา 101 มีจำหน่ายสินค้าภายในไร่และสามารถโทรสั่งสินค้ากับทางไร่ได้โดยตรงซึ่งทางไร่จะทำการส่งไปรษณีย์ไปให้กับลูกค้าและนอกจากนี้ทางไร่ชา 101 ยังขยายสาขาไปยังประเทศจีนอีกด้วย แต่ช่องทางการจัดจำหน่ายของไร่ชา 101 นั้นยังถือว่ามียังช่องทางการจัดจำหน่ายที่น้อยมากเพราะลูกค้าในประเทศไทยยังต้องสั่งสินค้าผ่านทางโทรศัพท์หรือต้องไปซื้อด้วยตนเองที่ไร่เท่านั้น ซึ่งไร่ชา 101 จะเป็นการจัดจำหน่ายสินค้าในรูปแบบทางตรงจากผู้ผลิตไปยังผู้บริโภคโดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง

การแก้ปัญหาและรับมือต่ออุปสรรค

ธุรกิจชาซึ่งขาดการสนับสนุนจากรัฐบาล ไม่ได้เหมือนข้าวที่มีหน่วยงานวิจัยคอยให้การสนับสนุน ขณะที่ประเทศอื่น อาทิ จีน ไต้หวัน ญี่ปุ่น มีการลงทุนด้านนี้ มีหน่วยงานวิจัยเฉพาะ มีการตลาดทางด้านนี้จริงจัง เป็นเรื่องขึ้นชื่อของประเทศ แต่ประเทศเราไม่ใช่ เพราะฉะนั้นทุกวันนี้เกษตรกรต้องพึ่งพาด้วยตัวเอง ส่วนนี้จึงถือเป็นอุปสรรคใหญ่ของการพัฒนาธุรกิจชาบ้านเรา

เศรษฐกิจปัจจุบันก็มีผลกระทบเล็กน้อย แต่กิจการก็ยังอยู่ได้ เพราะกิจการมีฐานลูกค้าประจำที่เชื่อมั่นในคุณภาพ สิ่งสำคัญในการทำธุรกิจคือรักษาคุณภาพ ชิดมั่นกับคุณภาพเป็นหลัก ลูกค้าจึงเกิดความเชื่อมั่นในสินค้า

ปัญหาด้านผลผลิตเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเรื่อย เช่น ฝนไม่ตกตามฤดูกาลหรือช่วงที่มีอากาศร้อนจนเกินไป แก้ปัญหาโดยการรดน้ำเพิ่มเพื่อควบคุมรสชาติของชา ในบางช่วงที่มีแมลงเยอะทางไร่ก็จะใช้นมพ่นเพื่อเป็นการไล่แมลงโดยที่ไม่ฉีดยาฆ่าแมลง

อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางความสำเร็จในการดำเนินกิจการไร่ชา จังหวัดเชียงราย” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ

เพื่อศึกษาความสำเร็จของกิจการไร้อาชีพใน จังหวัดเชียงราย และเพื่อศึกษาวิธีการดำเนินกิจการไร้อาชีพใน จังหวัดเชียงราย ผู้ให้ข้อมูลหลักที่สำคัญได้แก่ ผู้จัดการแผนกพัฒนาการผลิต และพนักงานขาย โดยผู้วิจัยได้มีการลงพื้นที่เพื่อทำการเก็บข้อมูลเชิงลึก ซึ่งพบว่า ธุรกิจไร้อาชีพที่มีชื่อเสียงของชาวจังหวัดเชียงราย เป็นธุรกิจที่ทำสืบต่อกันมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ สิ่งที่เหมาะสมของทั้ง2กิจการที่ทำให้กิจการประสบความสำเร็จและอยู่ได้อย่างยั่งยืน คือ ยึดหลักเรื่องคุณภาพ ส่งเสริมการสร้างอาชีพให้คนในชุมชน และการปรับตัวตามยุคสมัยอยู่ตลอดเวลา

กิจการยึดมั่นที่จะรักษาและพัฒนาคุณภาพสินค้าอยู่เสมอ โดยถือว่าคุณภาพเป็นความสำเร็จของกิจการ ไม่ว่าจะสภาพแวดล้อมจะเปลี่ยนแปลงอย่างไรก็ตามมาตรฐานสินค้าต้องดีเยี่ยม จึงมีการนำเทคโนโลยีเฉพาะด้านใหม่ๆมาช่วยในการดำเนินการเพื่อให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานสากลสามารถส่งออกต่างประเทศได้ อีกทั้งมีการคิดปรับปรุงพัฒนาที่ดินเปล่าหรือทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับที่ วันวิสาข์ โสภพรหมอนันต์ (2557, 83) ได้กล่าวเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประกอบการด้านความมั่นคงนวัตกรรม อันดับแรก คือ มีความพยายามในการหาช่องทางที่ริเริ่มนำสิ่งใหม่ๆมาใช้กับร้านค้า รองลงมา คือ ท่านมีความคิดแบบก้าวหน้า เพื่อปรับปรุงร้านค้าของท่านให้ทันสมัย มีการนำความรู้ในเรื่องเทคโนโลยีใหม่ๆมาปรับปรุงร้านค้าของตนเอง และมีความคิดริเริ่มเกี่ยวกับสินค้าและบริการใหม่ๆตามลำดับ อีกทั้งตัวกิจการไม่ละทิ้งชุมชน กิจการเน้นสร้างอาชีพให้กับคนในชุมชนได้มีอาชีพที่สุจริต ส่งเสริมให้มีการพัฒนาทักษะแรงงานและสนับสนุนช่วยเหลือให้กับคนในชุมชน ทำให้เกิดผลกระทบทางบวกและพัฒนาโอกาสทางสังคมและสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับที่ มณีนวีย์ หอมหวาน (2556, 54) ที่กล่าวถึง ธุรกิจแห่งการสร้างสรรค์เพื่อสังคม เกิดจากแนวคิดที่จะเปลี่ยนแปลงสังคมของผู้ประกอบการให้เกิดการพัฒนาและมั่นคงทางสังคมอย่างยั่งยืน ช่วยให้มีการกระจายรายได้กลับคืนสู่สังคมทำให้ชุมชนและสังคมมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สุดท้ายนี้ อีกหนึ่งเหตุผลที่ทำให้กิจการดำรงอยู่ได้จนถึงปัจจุบันคือการที่กิจการมีการปรับตัวและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา ยินดีรับเทคโนโลยีใหม่ๆเข้ามาช่วยให้กิจการก้าวหน้าและดำรงอยู่ต่อไป สอดคล้องกับที่ วันวิสา ทองลา (2554, 74) ได้กล่าวว่า การปรับตัวเพื่อความอยู่รอดของกิจการ ถ้ากิจการนั้นมีผู้ประกอบการสนใจประกอบธุรกิจมาก ทำให้มีคู่แข่งมากขึ้น ผู้ประกอบการต่างต้องปรับตัวให้เข้ากับความต้องการของลูกค้า โดยนำกลยุทธ์ต่างๆเข้ามาใช้กับธุรกิจ เพื่อสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้า นอกจากนี้การปรับตัวให้เข้ากับบุคลากรก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ธุรกิจสามารถดำเนินต่อไปได้ โดยการให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่า การฝึกอบรมต่างๆที่เกี่ยวกับการทำงาน พร้อมกับการปลูกฝังให้บุคลากรเกิดความรักในองค์กร ซึ่งที่กล่าวมานี้ เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้กิจการพัฒนาและประสบความสำเร็จ ดำรงอยู่คู่ผู้บริโภค โภคอย่างมั่นคงและยั่งยืนเช่นปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

ทัศนีย์ เศรษฐ์บุญสร้าง. 2555. “ระบบเกษตรกรรมยั่งยืน.” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา
<http://www.nawachione.org/2012/10/29/sustainable-agriculture/> (22 มีนาคม 2560).

พิมลพรรณ พิทยานุกุล. นิตยสารฉลาดซื้อออนไลน์. 2552. “ดื่มชาอย่างไรให้ได้ประโยชน์ต่อสุขภาพ.” [ระบบออนไลน์].
แหล่งที่มา <http://www.chaladsue.com/new/index.php/นิตยสารออนไลน์คอลัมน์สวยอย่างฉลาด-93414/148-no-98-tea> (15
มีนาคม 2560).

พงศ์สรันย์ พลศรีเลิศ. 2556. “การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับธุรกิจ.” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา
<https://phongzahrun.wordpress.com/2013/12/09/การสร้างมูลค่าเพิ่มให้/> (8 เมษายน 2560).

มณีวงษ์ หอมหวาน. (2556). ปัจจัยการรับรู้ที่ส่งผลต่อทัศนคติการเลือกซื้อสินค้าจากกิจการเพื่อสังคมในกรุงเทพมหานคร:
กรณีศึกษาโครงการหลวง. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประกอบการ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วันวิสา ทองลา. (2554). การปรับตัวเพื่อความอยู่รอดของธุรกิจรับซื้อของเก่าในสังคมระบบการค้า. วิทยานิพนธ์ปริญญา
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประกอบการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วันวิสาข์ ไชคพรหมอนันต์. (2557). คุณลักษณะของผู้ประกอบการที่มีต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ
ร้านค้าในตลาดน้ำดอนหวาย จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและ
ภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สมคิด จาตุศรีพิทักษ์. 2559. “ประกาศเดิมนานโยบาย 4.0 พลิกวิกฤต SME ไทย สู่ยุคดิจิทัล.” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา
<http://www.thailandexhibition.com/News/11207> (11 กุมภาพันธ์ 2560).

สิริยา คงสมพงษ์. 2557. “การสร้างมูลค่าจากต้นน้ำถึงปลายน้ำ.” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา
http://sesc.ocsc.go.th/uploads/km/121/OCSC_Value%20Chain_28042014.pdf (8 เมษายน 2560).

สุวิทย์ เมษินทรีย์. 2559. ทิมเศรษฐกิจ ไทยรัฐฉบับพิมพ์ “ใครห้ส ประเทศไทย 4.0 สร้างเศรษฐกิจใหม่ ก้าวข้ามกับดักรายได้
ปานกลาง.” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.thairath.co.th/content/613903> (11 กุมภาพันธ์ 2560).